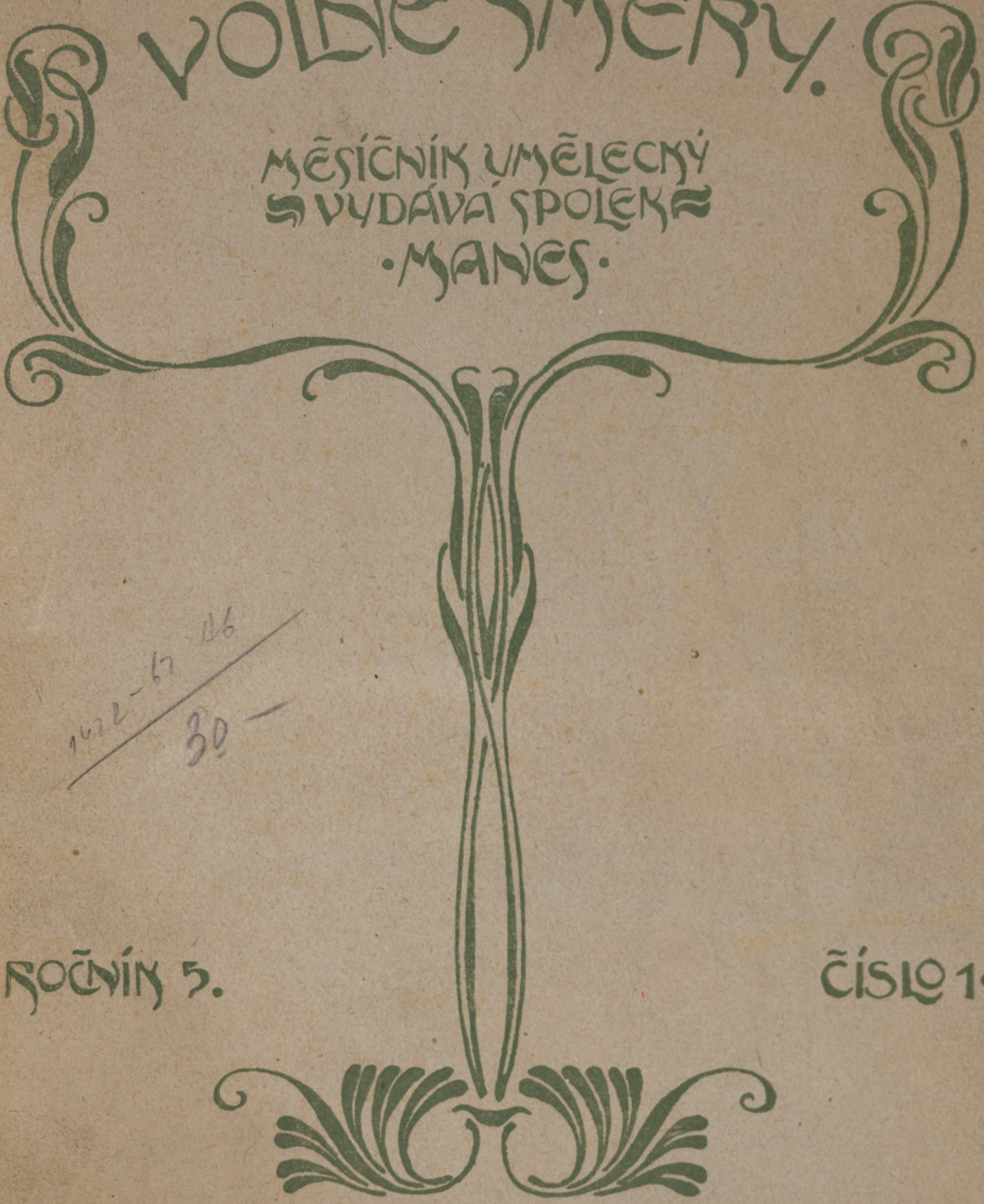

875/61 VU

VOLNÉ SMĚRY.

MĚSÍČNÍK UMĚLECKÝ
S VYDÁVÁNÍM SPOLEKEM
• MANES •

1072-67-06
30-

ROČNÍK 5.

ČÍSLO 1.

„VOLNÉ SMĚRY“

UMĚLECKÝ MĚSÍČNÍK VYCHÁZÍ PÉČÍ A NÁKLADEM SPOLKU VÝTVARNÝCH UMĚLCŮ »MANES« ZA REDAKCE JANA KOTĚRY, JANA PREISLERA, LAD. ŠALOUNA. VEŠKERÉ ZÁSILKY REDAKČNÍ ZASÍLÁNY BUĎTEŽ JANU KOTĚROVI PRAHA II., JENŠTEJNSKÁ ULICE. ≡ OSTATNÍ VŠE ADMINISTRACI.

≡ OBSAH ČÍS. 1. ≡ TEXT: K. B. Mádl. Úvodem ku třetí výstavě. — Otakar Březina. Místa harmonie a smíření. — De Stendhal: Umělec. — M. Jiránek. Listy z Paříže. — Zprávy a poznámky. ≡ REPRODUKCE: K. Špillar. Dekor. linka. — M. Aleš. Skizza. — A. Hudeček. Měsíc. — J. Úprka. Večer. — K. Špillar. Pastel. — J. Úprka. Lept. — L. Šaloun. Ve stínu smrti. — St. Sucharda. Plaketa. — A. Kalvoda. Pod mrakem. — F. Šimon. Hrající vlnky. — A. Boudová. Dekor. nádoby. — Zd. Braunerova. Valdštýnské nám. — J. Honza. Letní odpůdne. — F. Šimon. Moře. — F. Bílek. Podobizna. — St. Sucharda. Dekorativní výplň. — V. Županský. Plakát. — J. Špillar. Rybář u Livorna. — F. Kupka. »To jest člověk!« — 3 pohledy z výstavy spolku »Manes.«

„VOLNÉ SMĚRY“ VYCHÁZEJÍ 15. KAŽDÉHO MĚSÍCE O TŘECH TISKOVÝCH ARŠÍCH S BOHATÝM OBSAHEM TEXTOVÝM I OBRAZ. A MIMOŘ. PŘÍLOHAMI. ROČNÍ PŘEDPLATNÉ . . . 6 ZL. POŠTOU 6.40 ZL. JEDNOTLIVÁ ČÍSLA PO — 60 KR. CENA MIMOŘÁDNÝCH ČÍSEL V DROBNÉM PRODEJI STANOVÍ SE VŽDY ZVLÁŠT. OBJEDNÁVKY PŘIJÍMÁ KAŽDÉ KNIHKUPECTVÍ A ADMINISTRACE, PRAHA-II. V TŮNÍCH Č. 8.

TŘETÍ

VÝSTAVA

SPOLKU VÝTVARNÝCH UMĚLCŮ

»MANES«

V NOVOMĚSTSKÝCH SÁLECH VE
VODIČKOVĚ ULICI V PRAZE

OD 14. ŘÍJNA DO 15. LISTOPADU

≡ 1900. ≡

OTEVŘENA DENNĚ OD 9—5 HOD.

VSTUPNÉ 30 KR.

==== PŘEDPLATTE SE ====
NA JEDINÝ ČESKÝ LIST, VĚNOVANÝ
==== UMĚNÍ VÝTVARNÉMU. ====

VOLNÉ SMĚRY

PÉČÍ A NÁKLADEM SPOLKU VÝTVARNÝCH
UMĚLCŮ „MANES“. ROČNÍK V. VYCHÁZÍ 15.
KAŽDÉHO MĚSÍCE O TŘECH ARŠÍCH S BO-
HATÝM OBSAHEM OBRAZOVÝM I TEXTO-
VÝM A MIMOŘÁDNÝMI PŘÍLOHAMI. ʹʹ

ROČNÍ PŘEDPLATNÉ 12 KORUN.

POŠTOU 12 KOR. 80 HAL. JEDNOTL. ČÍSLA
1 KOR. 20 HAL. CENA SOUBORNÝCH ČÍSEL
PRO NEABONENTY STANOVÍ SE ZVLÁŠTĚ.

OBJEDNÁVKY PŘIJÍMÁ KAŽDÉ KNIHKUPEC-
TVÍ JAKOŽ I ADMINISTRACE — VOLNÝCH
SMĚRŮ — PRAHA II., V TŮNÍCH ČÍSLO 8.

875/61 VV

B 57/03

KDO NEPŘEDPLATÍ,
VRATIŽ TOTO ČÍSLO.

LISTY Z PALETY.

ALBUM REPRODUKČÍ O 12 LISTECH VELKÉHO KVARTU. CENA 2 KOR. 40 HALÉŘŮ.

MIKOLÁŠ ALEŠ.

— VÝBOR PRACÍ. — CELKEM 200 REPRODUKČÍ VE TŘECH DÍLECH PO 4 KORUNÁCH. CELEK V PŮVODNÍ VAZBĚ ZA 16 KORUN. PŮVODNÍ DESKY NA CELÉ DÍLO
———— 2 KORUNY. ————

HANUŠ SCHWAIGER.

TEXT K. B. MÁDLA. — PŘES 100 REPRODUKČÍ. ŘADA BAREVNÝCH PŘÍLOH. 101101
———— CENA 6 KORUN. ————

FRANTIŠEK BÍLEK

———— A JEHO DÍLO. ————

22 STRAN TEXTU VELKÉHO KVARTU SE 30 REPRODUKCEMI, VE VKUSNÉ ÚPRAVĚ SE DVĚMA SVĚTLOTISKOVÝMI PŘÍLOHAMI. TEXT Z. BRAUNEROVÉ. CENA 4 KOR. 80 HAL. — PŘILOŽEN FRANCOUZSKÝ PŘEKLAD TEXTU. 101101101101101

ALBUM VOLNÝCH ———— SMĚRŮ. ————

DVA DÍLY. KAŽDÝ O 24 LISTECH REPRODUKČÍ DLE PRACÍ ČESKÝCH VÝTVARNÍKŮ. VE FORMÁTĚ VELKÉHO KVARTU. KAŽDÝ DÍL ZA 2 KOR. 40 HAL. 101101101101101101
———— VKUSNĚ UPRAVENO. ————

SOUBORNÁ ČÍSLA VOLNÝCH SMĚRŮ,

S PŘÍSLUŠNÝM TEXTEM A BOHATÝM POČTEM REPRODUKČÍ. JSOU JEDNOTLIVĚ NA
———— PRODEJ. ————

JÓŽA ÚPRKA	CENA 1 KOR. 20 HAL.
ALF. MUCHA	„ 1 KOR. 20 HAL.
JAN KOTĚRA	„ 1 KOR. 20 HAL.
LUD. MAROLD	„ 3'60 K. ROZEBR.
JUL. MAŘÁK	2'— K. ROZEBR.
H. SCHWAIGER	„ 6 KOR.
FR. BÍLEK	„ 2 KOR.
MODERNÍ ARCHITEKTURA	„ 3 KOR. 20 HAL.
KRESLÍŘI-KARIKATURISTÉ	3 KOR.

DOSUD VYŠLÉ ROČNÍKY ———— „VOLNÝCH SMĚRŮ“ ————

PRODÁVAJÍ SE PO 12 KORUNÁCH. ROČNÍK III. JE SKOREM ROZEBRÁN, ZBYLÉ EXEMPLÁŘE PRODÁVAJÍ SE
———— ZA ZVÝŠENOU CENU 18'— K. ————

VKUSNÉ PŮVODNÍ DESKY NA DOSUD VYŠLÉ ROČNÍKY PRODÁVAJÍ SE ZA 2 KOR. 40 HAL.

DOPORUČUJEME ZA VHODNÉ A CENNÉ PŘÍLEŽITOSTNÉ DARY!

K DOSTÁNÍ U VŠECH KNIHKUPCŮ A V ADMINISTRACI „VOLNÝCH SMĚRŮ“
PRAHA-II. V TŮNÍCH Č. 8.

KAREL =
ŠPILLAR.

ÚVODEM KU TŘETÍ VÝSTAVĚ. Přenesmírná, ohromující a dusící až záplava tisku, který se na nás hrne jako Niagara knih a časopisů, z nichž každý kus o naši pozornost a přízeň se uchází, přivolává právě poslední dobou myslivé a zkušené muže k otázce: „Kterak čísti?“ Literární nadprodukce ubíla umění čísti, čísti s porozuměním, požitkem a prospěchem. Co a kterak? O nic méně naléhavěji tlačí se v popředí podobná otázka v oboru umění výtvarného: „Kterak viděti?“ Kterak pohlížeti na obraz či sochu, abychom si odnesli v duši a paměti nezkrácený a co možno trvalý a úrodný požitek? Také produkce výtvarná se hrne ze všech stran jako bezmezný příval. Vystupuje před nás v podobách nejrozmanitějších, s cíli a zámysly nejrůznějšími, tak že i zevrubný odborník je blízek nebezpečí, že ztratí přehled, rozvahu a klid soudu. Což teprv obecnost, mezi níž jsou již přátelé umění, anebo, z něhož mají býti vychováni. Možná, že druhdy nebyla produkce na tomto poli menší, aneb aspoň ne o mnoho, avšak dnes řítí se všechno, co štětec vymaloval, ba tužka vykreslila a jehla vyryla, na veřejnost, na výstavy a do časopisů, a z výstavy do výstavy, z časopisu do časopisu. Druhdy byly kostel, panský zámek a měšťanská jizba prvním a trvalým útlukem hotového, dokončeného obrazu, veřejný kostel a dvě soukromé místnosti; teď však i to, co jest určeno a zakoupeno pro ně, vychází na otevřené forum veřejnosti, dříve nebo později. Nikdy nežily obrazy život neklidnější a pohnutější jak dnes.

Zdá se to být špatnou a zavržitelnou modou, horečnou nemocí, v pravdě je to však důsledkem velikého převratu společenského, který před sto lety vzal svůj počátek. Umění, ve středověku skoro výlučně církevní, za renesance panstvu a několika patriciům náležející, patří dnes nejširší demokracii. Ta však nemá

takových výchovných tradic, tak dlouhodobých a urovnaných, jako měla církev a aristokracie. Mimo to je ještě ve stálém kvasu a přerodu a nedovedla také dosud vše, co pro sebe vybojovala a co jí náleží, převzít v plný majetek, zdravě a účelně spravovati. Ani k náležitému požitku této své kulturní kořisti se všady nedostala. Umělec a umění ale stále tvoří, mění se, pokračuje, kolísá, žene se k novým vítězstvím, hotoví se k dalším útokům a při tom vše, co v bolesti a varu, v radosti a kypění zrodilí, předkládají komu patří: obecenstvu. Co chtějí od něho? Nejhrubší odpovědí jest: Peníze! Obecenstvo má kupovat, aby mohlo být dále pracováno, tvořeno a bojováno. Než ošklivé prý slovo peníze jest jen drsný materiální obal pro věc mnohem jemnější a etičtější. Umělec chce, aby mu bylo rozuměno, aby byl pochopen ve svých cílech, snahách a výsledcích. Staví tedy hned z prvu jisté požadavky, avšak hned za ně podává odměnu: přináší ušlechtilý požitek, probouzí nová duševní hnutí, rozněcuje příjemné a užitečné dojmy a emoce. Které? To správně poznat, náležitě pochopit a sobě přivlastnit, vydestilovat to zrovna z uměleckého díla, nejprve a hlavně zrakem a citem, potom, jako průvodně rozumovým pochodem, tvoří nejvlastnější jádro otázky: „Kterak viděti?“

Dvě věci dlužno mítí hned z předu na zřeteli. Prvně, že všechno zdravé a dobré umění vychází od skutečnosti, od přírody. Od zevnější vychází a vnitřností umělcovou obrozeno a vyjádřeno staví se nám na oči. Druhé pak je, že — dokud není opak dokázán — slušno předpokládati, že každý umělec je veden poctivou snahou svůj vlastní názor a své vlastní citění ve svém výtvoru vyjádřit.

Kdo vstupuje do výstavy neb obrazárny, ať jen zanechá v garderobě každyčkový předsudek, estetický i morální, ať nepřekročuje prah těchto místností s žádostí, aby vystavené a rozvěšené tam obrazy byly zhotoveny dle jakékoliv předem poznané a sankcionované šablony a formule. Snad i potom hned nepochopí a nepostihne každou osobní nuanci, každý nový, nebo jemu cizí obrat, snad se mu mnohé nebude a nemůže líbit, ale proto již naprosto odsuzovat nelze a nesmí. Ať jen chvílku přemýšlí o denní pravdě, že ani dva lidé tutéž věc stejně nevidí, a vstípí si v paměť, že, jestliže si který obraz paní Nováková nebo pan Veselý nekoupí a nepřeje mítí ve svém salonu, tento obraz nepřestává proto býti dílem uměleckým. Ne od tapet našeho pokoje a také ne od obrazů, které jsme kde viděli a jež se nám i oprávněně líbily, má vycházeti náš soud a požitek nového díla uměleckého, ale odtamtud, odkud umělec sám vyšel: od názoru přírody a skutečnosti.

Vidět, pozorovat a pamatovat si, co tato skýtá na formách, barvách a ruchu životním ať pronikavě zřetelném, nebo cudně a panensky tajeném, je nejlepší přípravou k požitku díla uměleckého. Kdo pro to nemá smyslu, kdo nenaučil se to poznávat a chápat, není s to formulovat vůči uměleckému dílu otázku: co chce a co podává mi zde umělec? A nepřesná otázka přece přčasto setkává se s nejasnou a neuspokojivou odpovědí.

Kdo ale přistupuje ku kterémukoliv obrazu s dobrou zásobou poznatků, nasbíraných ve skutečnosti, v životě zevním i psychickém, ten stává se přístupem nejrůznějším způsobům uměleckého vyjadřování a schopen požitku i před nejapartnějším obrazem, předpokládaje, že v něm umělec poctivě nabytý vnitřní názor a cit poctivě podává. Ovšem že nelze tento požitek, ono rozšíření vlastního obzoru, rozvíření vlastního nitra očekávati od uměleckého výtvoru bleskurychle. Jako je třeba při soudu jisté skromnosti, tak při požitku času, klidu a nerušenosti. V jediné, byť i číselně právě nehojně výstavě je nahromaděna intenzivní materiální a duševní práce, kterou by jediný člověk, výhradně se jí věnovavší, za celý svůj život nebyl s to provést. Kterak tedy nejlepší a nejužitečnější její díl by bylo možno komu si osvojit, kdyby za jedinou návštěvu a hodinu těch sto seriousních děl a nejpoctivější práce, nejlepších aspirací a nejvážnější námahy prolétl? Je který duch lidský, jenž by v době tak kratičké byl s to metamorfosovati svoji vnímavost a náladu tolikráte, co tu vystaveno děl, a před každé předstoupit se stejnou svěžestí a pružností?

Tedy k dobrému požitku je toto zapotřebí: přijíti bez předsudku a doktrinářské zaujatosti, za to s živými a zažitými dojmy z přírody, přijíti s osobní skromností a povinnou úctou k poctivé práci a snaze, a přijíti znova a znova a často.

MIK. ALEŠ.
SKIZZA. —

A. HUĐEČEK.
MĚ SÍC. ———

J. ÚPRKA.
VEČER. =

K. ŠPILLAR.
PASTEL. —

JOŽA ÚPRKA.
REPRODUKCE
PŮV. LEPTU.

MÍSTA HARMONIE A SMÍŘENÍ.

Síněmi illusí, v paláci tvém, němí a užaslí jdem,
vždy záhadnější je svět před našim pohledem;
vždy radostnější je smutek, vždy bolestnější je smích,
vždy dvojsmyslnější odpovědi znamení tvých:

zářící moudrost slunce, nocí a jiter královský vjezd,
potkání nebe a země, proroctví smrti a hvězd,
melancholická zemdlení léta, jemné radosti za jeseň,
a v pohledu milovaného nesmrtelnosti oslnění . . .

I přicházíme konečně do křišťálních síní tvých tich
(šťasten, kdo do nich vešel, šťastnější, kdo nenajde návratu z nich)
a celé tajemství světa bolestného a nádherného
před námi chví se tam ve světle tvého úsměvu důvěrného.

Každý náš krok a pozdrav, úžasu výkřik i vzdech
chodbami blankytů zní tam, jak hudba v nekonečno se šířících ech;
a naše myšlenky nejukrytější, magickým odrazem,
jak souhvězdí nejčistší noci tam viditelné jsou všem.

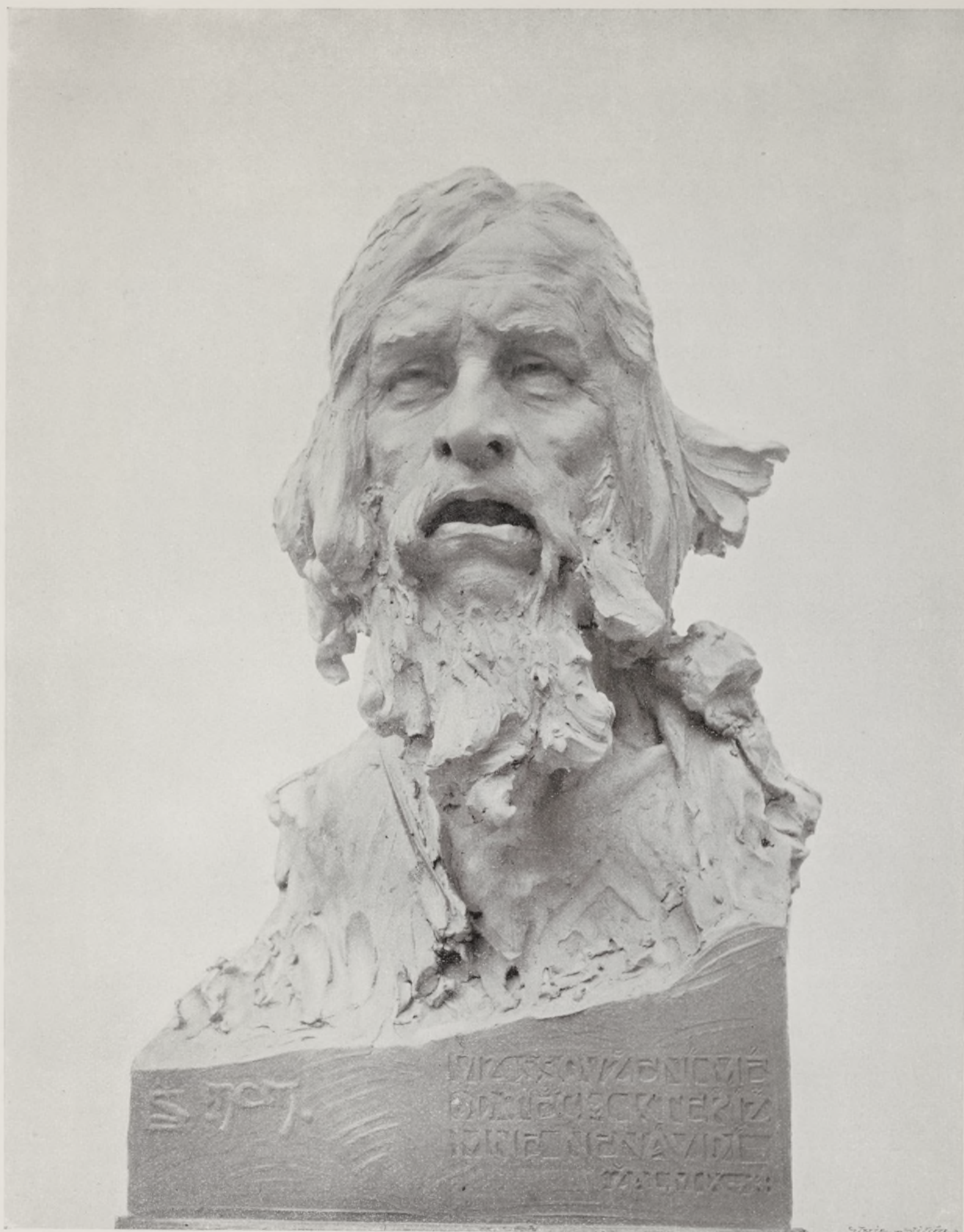
Srdce naše tam zkvétá jak jaro, hnízdo všech skřivanů tvých,
modro písni a políbků nad hlavami pracujících;
a v jasů, jak by v jedno se slila slunce všech nebesklonů,
dějiny duše své zříme tam v kouzelném zrcadle milionů.

Jako při Asperges tajemném po stupních světů před námi jdeš,
gestem své lásky, jež duhové brány nám klene, vše posvěcuješ:
genia smutek, žen krásu, veselost dětí, rozkoše zahoření,
jemný sen květů i zvířat oddané, nereptající pokoření.

Dobrořečíme zemím a městům, klasům a hroznům všech niv,
kdo z našich dlaní se napil, odchází zářiv a sniv,
a setkání bratří, i nejmenších, vidíme slavné v úsměvu tvém
jako setkání knížat s nesčtým, neviditelným doprovodem.

A nemajíce již bolesti jiných, než nejtajemnější všech ztrát:
na prahu vnitřních tvých světů blízkosti tvojí se bát —
dobyvatelé pokorní, za tebou jdeme k tvým zahradám,
a všechna proti nám vyslaná vojska přidávají se k nám . . .

Otakar Březina.

LADISLAV ŠALOUN.
VE STĪNU SMRTI.

TŘETÍ VÝSTAVA SPOLKU »MANES.«

ANT. SLAVÍČEK.
ČERVNOVÝ DEN.

DE STENDHAL: UMĚLEC.

Každý umělec měl by se dívat na přírodu po svém způsobu. Je-li pak cosi nesmyslnějšího, přejímá způsob ten od člověka jiného a povahy často protivné? Čím byl by se stal Carravaggio, žák Correggiův, nebo Andrea del Sarto, napodobitel Michel Angelův? Takto umluví přísný filosof. Nic lepšího. Jen že, jinými slovy, znamená to žádati, aby umělci byli vyššími lidmi. Jest ubožáckou pravdou, že až po určitý čas nevidí žák v přírodě ničeho. Především jest zapotřebí, aby jeho ruka poslouchala a potom, aby rozeznal v přírodě co z ní zachytil jeho mistr. Jakmile páska spadla, je-li nadán duchem, dovede v ní postřehnouti věci, které jest mu zobrazovati když na něho dojde, aby se líbil duším jako jeho duše uzpůsobilým. Velká nesnáze spočívá v tom, že třeba mít duši.

Spousta prostředních obrazů a dokonce nešpatných pochází od lidí vtipných a dovedných, jež potkalo neštěstí, že nebyli nikdy zarmouceni. Povaha Duclosova*) není vzácnou v dějinách umění. Co chybělo Annibalůvi a Lodovico Tarraccimu, aby dostihli Rafaela a Correggia? Co chybí také tolika lidem, aby se stali dobrými malíři druhého řádu?

Lze býti velkým vojevůdcem, velkým zákonodárcem bez jakékoli citlivosti. Ale v krásných uměních, takto nazvaných, poněvadž vyvolávají požitek prostřednictvím krásna, jest zapotřebí duše, byt se zobrazovaly předměty nejlhostejnější. Co na pohled lhostejnějšího než postřeh, že vlaštovky staví svá hnízda na místech vyznačujících se čistotou vzduchu? A nic nehlásá člověku jeho bídu živěji, nic nehrouží ho ve snění hlubší a ponurejší než tato slova:

*) Ducloš, franc. moralista.

Host letní, chrámová to jirčička,
svým budováním svědčí miléným,
že nebes dech tu voní útulně.
Zde není římsy, vlysu, pilíře
a výhodného koutku, kde ten pták
by neměl svoje lůžko visuté
a rodnou kolébku. Kde nejvíce
má hnízd a polétá, jsem znamenal,
že vzduch jest výborný.

Makbeth, jednání I., výjev 6.

Hle, umění, jak prodchnouti podrobností, triumf to vznešených duší, hle, co jest nezbytné, aby se vzbudil cit člověka všedního. Neuvidí jaktěživ v poznámce Banquově leč přírodopisný postřeh, velmi nemístný, měl-li odvahu tak díti.

Překvapena nebeskou hudbou upustila svatá Cecilie varhany tak neobezřele, že vypadly z nich dvě píšťaly.

Šat kočího, nebo kuchaře, v kterém objevuje se sluha Jacques podle toho co od něho žádá Harpagon*).

Divoká a tvrdá skaliska, nevelbná, uprostřed nichž žije v poušti svatý Jeroným**), zapuzuje ze své mysli vzpomínky na Řím jsou jiným příkladem.

Všichni, kdož chovají určitý zájem a kdož pocítí živě moc krásy, mohli by se státi umělci. Líčili by vášně, jestliže jim dopřejí poklidu, příjemná práce uchránila by jich od strašlivé prázdnoty; ale vloha tesati mramor schází sochaři, umění kresliti malíři; umění veršovati člověku, jenž by byl básníkem, a vedle nich dělníci bez duší klidí úspěchy těmito vnějšími dovednostmi. Jaký byl by to básník slečna de Lespinasse, kdyby byla uměla veršovati jako Colardeau! Patnácté století bylo citlivější; zvyklosti nekrušily život; nebylo třeba stále nápo-

*) V Lakomci Molièrově.

**) Obraz Tizianův.

ST. SUCHARDA.
PLAKETA. ———

dobiti velké mistry. Bezhlavost v literatuře neměla dosud k pitvoření jiného prostředku leč nápodobiti Petrarku. Přemrštěná zdvořilost nedusila vášní. Ve všem bylo méně řemeslného a více přirozeného. Často spojili velcí mužové předmět své vášně s triumfem svého nadání. Někdo vycítí štěstí Rafaela malujícího podle Fornariny svoji vznešenou svatou Cecilii.

Girgionové, Correggiové, Cantariniové, tito vzácní mužové, jež tíží dnes velká zásada století „býti jako jiný“, přenesli návyk, plod lásky, cítiti množství odstínů a učiniti od něho závislým své neštěstí nebo své blaho v umění, které věští jich slávu. Znenáhla shledávali v tom radostné požitky. Měli za to, že nemohou býti o ně připraveni vrtochem nebo hroznou smrtí; a ježto družila se k těmto myšlenkám bez pochyby oprávněná pýcha, založili své štěstí na zdaru svého umění. Jen tím, že byli svými, byli velkými. Což pak se necítí, že probouzí-li se paměť usíná zrak ducha. „Nač byl by připadl na mém místě Rafael?“ Na něco jiného než na tuto hloupou otázku.

Nedím, že jest nemožné býti naruživým milencem a velmi špatným malířem; pravím, že Mozart neměl duši Washingtona.

Zda nepozůstává nejhravější kratochvíle člověka, ježž učinily něžné vášně nešťastným, téměř výlučně ze vzpomínek na tyto vášně? Jiná stránka tot umění dojímati srdce, umění, jehož moc tak silně zakoušel.

Pracovati neznamená za těchto okolností pro umělce skoro nic jiného než vzpomínati pořadem myšlenek drahých a krutých, které bez ustání ho kormoutí. Sebeláska, která při tom spolupůsobí jest nejdávnějším zvykem duše. Neuvádí v nové rozpaky a v paměti věci minulých odkrývá nový požitek.

Ponenáhlu mísí se dojmy umění v dojmy, které skýtá příroda. Od této chvíle ocitá se malíř na dobré cestě. Nezbyvá leč poznati dal-li mu osud sílu.

Mladý Sachini rozjitřený nevěrou své milenky nevychází po celý den. Se srdcem plným žíhavého hněvu přebíhá velkými kroky. K večeru zaslechne pod svým oknem píseň; poslouchá. Tento zpěv jej rozteskní. Opakuje ho na pianě. Jeho oči vlhnou; a prolévaje vřelé slzy skládá nejkrásnější píseň lásky, kterou nám zanechal.

„Ale, řekne mi nějaký Duclos, vy spatřujete lásku všady?“ Já odpovím, projel sem Evropu od Neapole k Moskvě se všemi původními dějepisci ve svém vozíku.

Nudíte-li se na Foru nebo nemůžete-li již vzíti si na procházku ručnici zbývá

ALOIS KALVODA.
POD MRAKEM. —

jediný prvek činnosti a to láska. Trefně říká se, že podnebí neapolské jinak dává pocítovati jemnosti této vášně než mlhy middelbourgské. Aby vyvolal pocit krásy a musil Rubens stavěti na odívání, což líbí se v Itálii jen jako zvláštnost.

V této zemi žhoucí a zahálčivé milují až do padesátého roku a zoufají, byvše opuštěni. Sami soudcové nejsou tu pedanty, jsou roztomilí.

V Itálii kolem r. 1450. zahrnula ustanovení pravidelných vlád společnost spoustou prázdného času; a je-li v prvním okamžiku zahálka krušnou, jest zaměstnání po nějaké době hrozným.

Doufám, že najdu-li čtenáře bude to kterási něžná duše, jež otevře knihu*), aby poznala život Rafaela, jenž maloval Madonnu alla Seggiola, nebo život Correggia, jenž maloval hlavu Madonny alla Scodella.

Tento jediný čtenář, jež přál bych si jediným v každém směru, koupí si několik rytin. Ponenáhlu počet obrazů, které se mu zalíbí, vzroste.

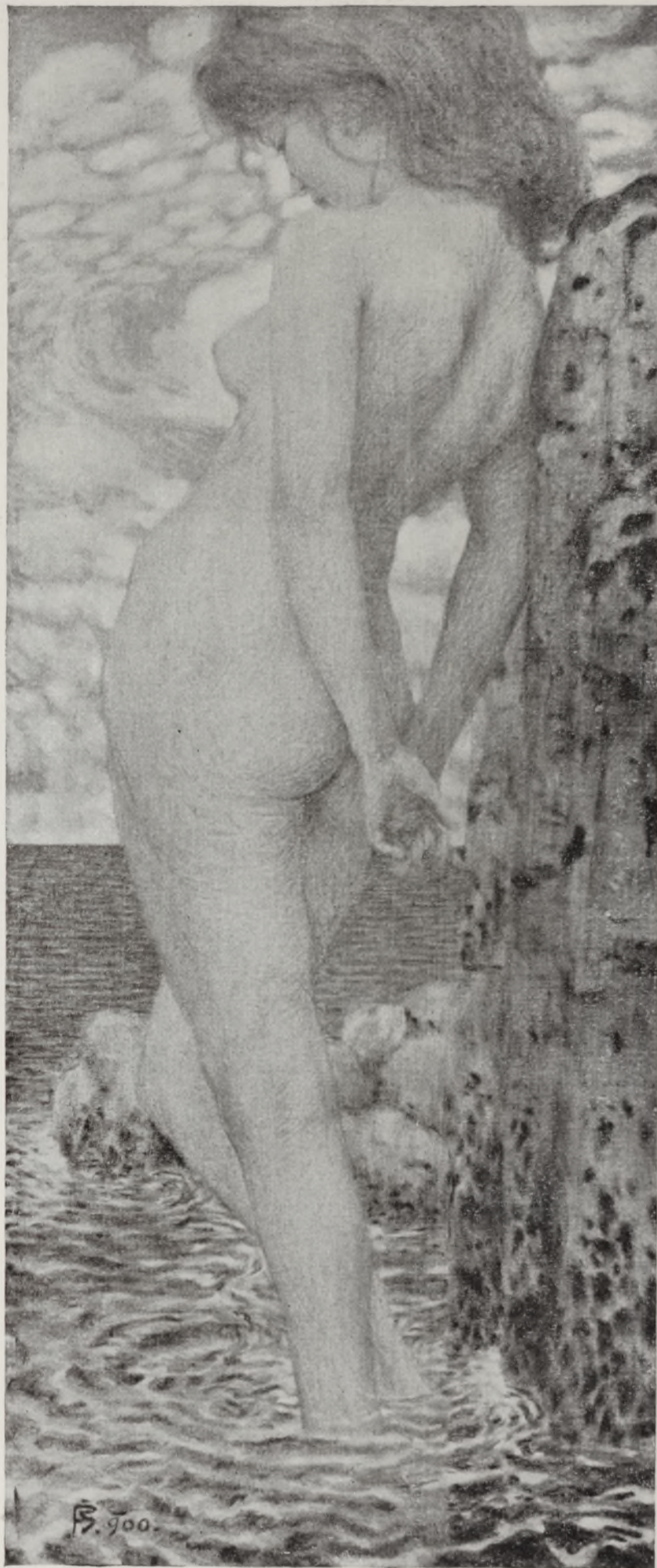
Bude míti rád klečícího jinocha se zelenou tunikou v Nanebevzetí Rafaelově. Bude míti rád nábožného benediktina v Koncertu Giorgionově. Shledá v tomto obraze velkou směšnost něžných duší; Werthera mluvícího o vášních k chladnému Albertovi. Drahý neznámý příteli, jež nazývám drahým, poněvadž tě neznám, oddej se umění s důvěrou. Studium zdánlivě nejsou chopárnější přinese ti do propasti běd mocnou útěchu.

Znenáhla rozliší tento čtenář jednotlivé školy, rozezná mistry. Jeho vědomosti stoupnou; dosáhne nových požitků. Neuvěřil by nikdy, že mysliti jest tolik jako cítiti. Já také nevěřil; byl jsem velice překvapen, když studuje malířství toliko z dlouhé chvíle poznal jsem, že klade balzám na krutá hoře.

Čtenář můj ucítí, že obrazy Fratovy, o které jeho pozornost sotva zavadila, povznášejí jeho duši. Posléze pronikne svým citem i v Zavraždění mučovníka Petra od Tiziana a v obrazy Michel Angela de Carravagie.

Přijde den, kdy lituje italské malíře, že obírali se předměty tak smutnými procítí i stránky umění, v nichž bylo

*) Dějiny malířství v Itálii.

FRANT. ŠIMON.
HRAJÍCÍ VLNKY.

volno jich geniu zobrazovati přírodu. Bude se těšiti ze svých požitků, které nemohou mu hlupci zprofanovati. Zapomínaje na předmět nebo Oblíbí si clair-obscur Guercinův, krásnou barvu Parise Bordona. Tu as vězí nejkrásnější triumf umění.

LISTY Z PAŘÍŽE. I.— V ZÁŘÍ 1900. Mám tedy psát listy z Paříže a z výstavy — a ovšem teď na její sklonu povědít résumé, co možná něco definitivního. Vysloví se lehký v Praze takový požadavek a lehkomyšlně slíbí — ale tady vypadá věc jinak: jak možno říkat něco definitivního v tom zmatku a návalu dojmů většinou neztrávených, z nichž dnešní opravují včerejší a zítřek snad zvrátí, co dnes pevně mám za svaté?

Jako všude, bude i tady snad jen krajní upřímnost jediným východištěm; nemohu-li definitivní úsudky, povím prostě své dojmy a budu je korigovat postupně — a poskytuje tím způsobem také čtenáři možnost vlastní korektury, vy-mohu si snad důvěru, kterou by nezasloužily moje úsudky, kdybych je pronášel autoritativně.

Světová výstava 1900 — to znamená pro všechny, koho do Paříže vede zájem pro umění, v první řadě „Velký palác umění“ na levém břehu u Pont Alexandre, který v sobě zavírá reprezentační výstavu současného umění všech národů — až na Čechy*), — a dvě retrospektivní výstavy umění francouzského: centennale (1800—1889) a décennale (1890—1900).

Jsou tu poklady, které se podruhé sotva sejdou, ve výběru většinou velmi přísném — a první požitek by měl být tedy jistě nesmírný a nadšení veliké. Všechno, čemu se říká moderní umění, je tady zastoupeno nejlepšími exemplary. Co jsme se za tím z Prahy najezdili do Vídně, do Drážďan nebo do Mnichova! Stačila zpráva, že je tam jediný Zorn, Gandara, Besnard — už nám stála výstava za cestu, spěchali jsme v nadšeném očekávání a obdivovali se právě jen, že to byl Zorn, Besnard, Gandara.

Nu a teď tady báječná hostina vesměs ze zamilovaných jídel — ký div, že se Vám jich na poprvé většina přeje?

Jdete sálem za sálem, nemá to konce; bloudíte, do prvního poschodí, balkon, zas schody dolů, nové sály, a v nich stále plátna, plátna, většinou veliká a skoro vesměs dobře malovaná plátna! Na poprvé dožijete se tu znova a hrozně staré zkušenosti, jak početně veliká výstava zabijí i veliké věci!

Snad je to blaseovanost, silně jistě únava — první dojem je skličující. Technické přednosti, kterým jsem se naobdivoval, jako se obdivuje malíř-odborník, který ví, „jak je to těžké“, — ty pojednou přestávaly být zásluhou, jako pouhý prostředek, nástroj, který jen v ruce umělce je něčím, kdežto u virtuosa nebo dokonce řemeslníka se jen zprotiví — ba pomalu jakoby ani neexistovaly ve množství těch, kteří je překonali. A co hůř: rozdily se stírají, všechno se sbližuje a mísí, zdá se Vám, že ti mistři dokonce tak valně nad svoje okolí nevynikají . . .

*) Česká výstava se místo ve „Velkém paláci“ ocitla — v Rakouském výstavním pavillonu, kde garnuruje pavlač v prvním poschodí.

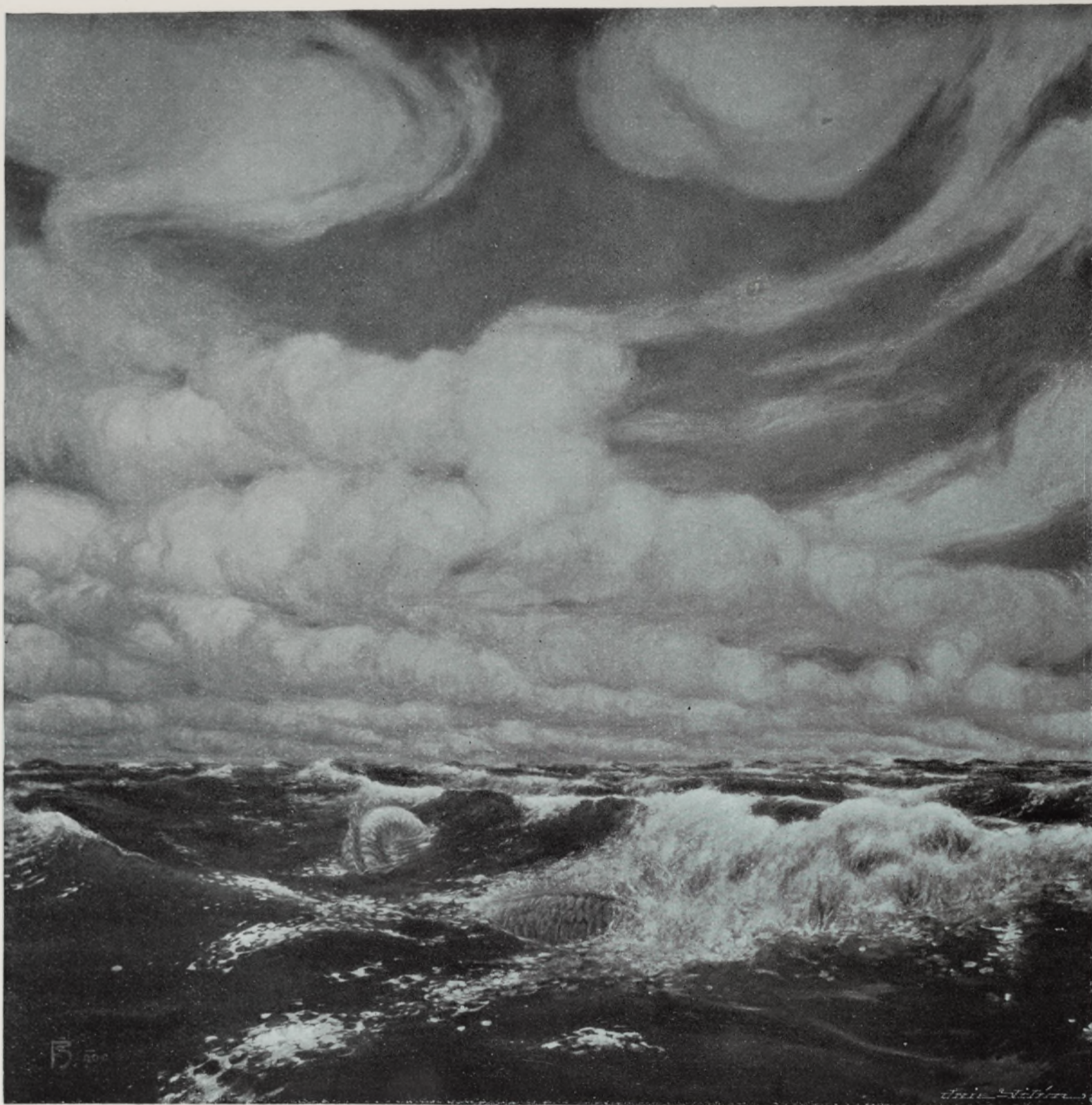

Z. BRAUNEROVÁ.
 — VALDŠTÝNSKÉ
 NÁMĚSTÍ. —

První den měl jsem malheur: běhal jsem čtyři hodiny, náhodou zrovna slabšími sály, dožil se řady sklamaní s bývalými miláčky — Zorn, Boldini, Gandara — a nálada byla podle toho. Tak to je tedy „moderní umění“? říkal jsem si. Kde je *raison d'être*, jaké je oprávnění takové hyperprodukce? Proč malují všichni ti malíři? Většinou aby byli živi, protože by se neuživilí ničím jiným, než svou manuální zručností — kolik jich pracuje z vnitřní nutnosti? K jakému cíli slouží jich obrazy? Pro poučení, pro které objednává stát velké historické plachty od Detailla, Roybeta, J. P. Laurence, B. Constanta; pro zábavu a potěšení velkého publika — ale to obé není přec účelem umění? . . . Jsou i v Paláci umění sály, které mne mohly vyvést z mého pessimismu a našel jsem je později — ale druhého dne jsem se šel raději

— JAN HONZA
 LETNÍ ODPŮLDNE

F. ŠIMON.
MOŘE. II

spravit ke starým mistrům Louvru. Ale toť se rozumí, tady, u starých mistrů je to „oprávnění existence!“ Visí tu Giorgione — Velasquez — Rembrandt — tři typy genia trojí račy. Nebaví ani nepoučují, chytí a odnesou Vás z tohoto světa, vzbudí u Vás pocity, které nedovede v té kvalitě suggerovat žádné jiné umění, povědí Vám všechno o sobě a donutí Vás, abyste také sami v sobě šli do hloubky, když jim stojíte tváří v tvář. Jsou to zpovědníci, těšitelé, vůdci, jak je jim dáno geniem račy, ze které pocházejí.

V Italianech — Giorgione, Vinci, Tizian — došel výrazu klid, jas, pohoda, renaissance,

Španělovi udává základní ton velkopanská chevaleresknost přísně krotící ohnivý temperament,

Rembrandt říká pessimismus severu, trpící, nemocnou duší . . . a druzí vyjadřují každý svůj odlišný svět vnitřní, poctivě, plně a oprávněně.

Staří řekli své, a jich dílo stojí tu pevné a nepochybné. Pro oprávněnost moderního umění přinesla doba nové momenty. Život se zmenšil, ztratil veliký styl, je míň dekorativní, míň vnější — duše se za to skomplikovala a vládne

TŘETÍ VÝSTAVA SPOLKU ›MANES.◄

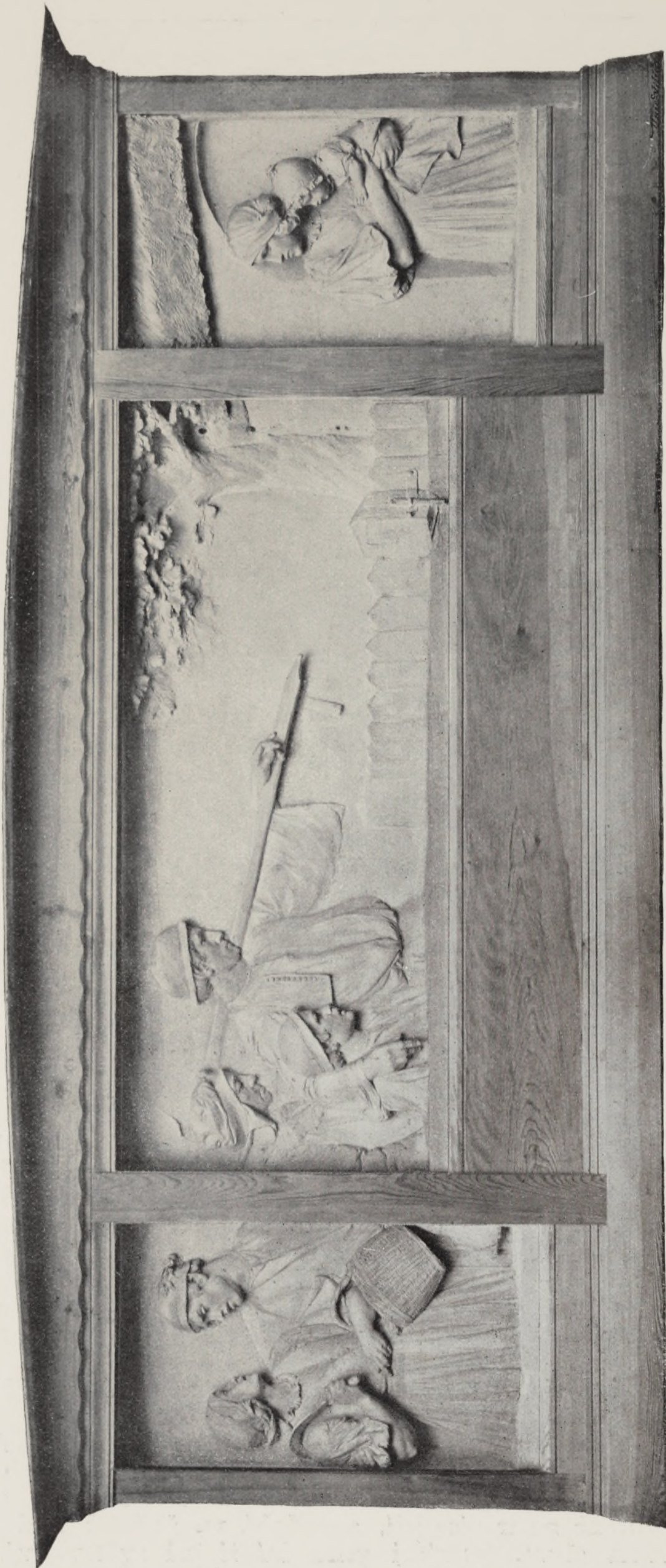

MAX ŠVABINSKÝ.
PODOBIZNA. ==

W. S. 1910

W. S. 1910

STANISLAV SUCHARDA.
DEKORATIVNÍ VÝPLŇ.

— V. ŽUPANSKÝ.
 PLAKÁT III. VÝ-
 STAVY SPOLKU
 »MANES.« —

větším bohatstvím nuancí. A tady je nová práce pro umění. Nalézt pro tyto nové momenty nový a vystižný výraz, vyjádřit je se všemi odlišnostmi račy a národního charakteru!

Vrátil jsem se do Velkého paláce, hledal a našel. Při dalším prohlížení mizela už nespravedlivá nálada první (kterou jsem naschvál tolik akcentoval přesvědčen, že se musila dostavit u každého nepředpojatého), ba ustupovala pomalu obdivu před řadou umělců, kteří dokázali, co jsem si v Louvru před starými mistry jako požadavek pro moderní stylisoval, a stojí dnes na své třeba menší bási stejně pevně jako ti staří, — tak Francouzi (Millet, impressionisti, kreslíři) i Angličané, kteří své době a svým názorům našli svůj a odlišný výraz. A stejně jako obdiv vzmáhala se mne i úcta před snahou těch, kteří, třeba dnes ještě zůstávali na cestě, se poctivě a bezohledně ženou za tímže cílem.

Začnu svůj přehled s nimi, a sice s nejkurážnějšími ze všech s Američany.

My u nás víme o americkém umění velmi málo. I dvě nejslavnější jména Whistlera a Sargenta, známe většinou jen z doslechu, a to jsou oba vlastně Američané jen původem, v Evropě usazení a zdomácnění jako tolik jiných jejich krajanů. Americké umění v nedostatku domácích tradic bylo nuceno učiti se od Evropy a navazovalo přirozeně na tradice její, a podobá se, že ještě před desíti lety byla docela oprávněna slova, kterými generalní ředitel světové výstavy z r. 1889. charakterisoval ve svém oficiálním rapportu americkou výstavu: „Oddě-

lení spojených států bylo jen brilliantní annexí oddělení francouzského . . . Cti-
žádost umělců amerických jde zjevně za interpretací současného světa; ale přišli
k nám, aby se naučili způsobu vyjadřování . . . Bylo by těžko jmenovati větší
počet umělců, kteří se neinspirují přímo od mistrů francouzských.“

Nuže dnes úvodní slovo amerického výstavního katalogu citujíc tyto řádky, ohra-
žuje se velmi důrazně proti domněnce, že by snad byly oprávněny doposud. „Od
výstavy r. 1889 se umění americké valně emancipovalo z pout ciziny a počalo
kariéru zcela svou, vyjadřujíc americkou myšlenku a obrážejíc v sobě americkou
přírodu. Nyní máme dosti ústavů dobře zaopatřených, ve kterých studující může
vzdělávati na rodné půdě svůj umělecký temperament, v nichž se dostane jeho
individualitě uznání a podpory ve stejné míře jako se mu poskytuje možnost,
aby si osvojil nutné prostředky k vyjadřování. Říkalo se, že krajinářství je jediné
pole otevřené domácím umění; ale nádherný rozkvět naší školy genristů, portrai-
tistů prvního řádu, malířů dekoraterů a mistrů umění sklenářského, kteří se utká-
vají a závodí s Evropskými soudruhy na jich vlastním poli, ukazuje neudržitelnost
takového tvrzení . . . Naši sochaři, naši architekti, naši ilustratoři patří mezi nej-
lepší na světě; a výtečnost našich dřevorytců je uznána odedávna.“

Přes toto kategorické ujišťování nejsem si tak zcela jist, že skutečně už dnes
americké umění našlo svou zcela odlišnou cestu a tvoří si tradice nové; stále
ještě bych hledal francouzské podpisy v rohu většiny těch pláten; není to ještě
„nové pokolení domácí, athletické, kontinentální“, které tolik ždál největší Ameri-
kán básník Walt Whitman — ale snad je to už jeho předvoj. Jedno je jisto: tech-
nicky se Američané

od staré Evropy ne-
musí již ničemu učit,
ba mohou pomalu
učit nás! Žádné vý-
stavní oddělení nám
nepředvádí tak velké
procento rozených ma-
lířů, ovládajících svoje
métier s největším
vkusem a citem. Svými
čistě malířskými
kvalitami liší se zvláště
prospěšně od Angli-
čanů, z nichž právě
umělci nejvíce vyni-
kající jsou stále svá-
děni literárními, hu-
manistickými nebo fi-
losofickými preoku-
pacemi. Nic takového
v Americe. Tu jsou
pouze malíři a dobří
malíři, zvláště krajináři
a portretisté. Víím, že
je únavné vypočítáva-
ní jmen v referátu,
nelze-li je doprovázeti
ilustračními ukázkami
— ale jak vzbuditi
pojem o imposant-
ním počtu opravdo-
vých umělců, kteří
jsou dnes v Americe
doma?

ZE III. VÝSTAVY
SPOLKU »MANES.«

JAROSLAV ŠPILLAR.
RYBÁŘ U LIVORNA

Enneking, Snell, Fromuth, Barlow, Homer Lee, Childe Hassam, Bruce Crane, Birge Harrison, H. W. Ranger, Ch. H. Woodbury, C. Curtis — to jsou vesměs krajináři, na jaké by mohli být i Francouzi pyšni; Bruce Crane ku př. může dobře konkurovat s Billottem, a znamenitý portretista W. Chase maluje časem krajiny, které by i Cazinovi dělaly parádu!

A portretistů je zase stejná řada: W. Mc. Even, Humphreys Johnston, H. H. Maurer, Cecilia Beaux, Pearce, Dannat, Harmon Vedder, J. R. Wiles, De Forest Brusch... a vedle i nad nimi ještě řada umělců svrchovaně svých a charakteristických: Je tu John Alexander, manýrovaný, ale nikdy banální a vždy velmi dekorativní.

G. Hitchcock, plein-airista vzácných kvalit, kterého jsem obdivoval na několika výstavách, ale který u mne tady hodně ztratil: opakuje starý svůj motiv dopustil se nevkusu, do prostřed tulipánového pole, které tak dobře maluje, umístil rytíře na koni v plné zbroji, vlekoucího unaveně svůj prapor po zemi; název: „Přemožen“. Je to přitaženo za vlasy a působí nepříjemně, třeba bylo sebe líp malováno.

W. Chase má tu „portret, jak má být“, ženu s bílým šálem, překrásně, jednoduše, diskretně malovanou. Je mi opravdově milejší než slavný J. S. Sargent, aspoň jak se tady prezentuje. Ze tří portretů, které mu vynesly „Grand Prix“, dva traktují starou manýrou, jen s větší šikovností, t. zv. portrait à repoussoirs, kde kabát, židle, pozadí, vše splývá stejně v černou neprůhlednou tmou, ze které svítí obličej a ruce, na něž se tímto laciným způsobem upoutává pozornost. Třetí, velká podobizna dámy a dvou dětí, je pravda světlá a barevná, obdivuhodně živá, úžasně nakreslena a namalována s takovou virtuositou, že každý

štrich štětce po obdivu zrovna křičí; já se také obdivuju, ale jaksi nerad a rozhodně bez zvláštního požitku — a vzpomínám na věci, které Sargent maloval před desíti, patnácti lety, na jeho „Carmencittu“ z Luxembourgu, oč diskretnější a umělečtější! I v té vše temperamentu, že vás až zaráží, ale vše pod povrchem krocen přísnou uměleckou kázní, která mu nechá vzkypět jen potud, pokud je na místě — a kde by byl víc na místě než u Španělky! Dnes nekrocen překypěl a žene se širokým korytem — a vidí se, že je mělký!

Mužnějším, hranatějším dojmem působí vedle portrety Gari Melcherse, starého známého z tolika výstav, který, vzácná výminka, tady při novém shledání nic netratí. Několik dobrých, svých obrazů mají tu dál Edm. C. Tarbell, Winslow Homer, Humphreys Johnston a Mary Macmonnies.

A na konec do zvláštní přihrádky jsem si nechal tři zcela obdivuhodné: Harrisona, Abbeye, Whistlera.

Alexander Harrison, obdivovaný malíř „Arkadie“, největší plein-airista a luminista, maluje dnes jen mariny a krajinářské studie, pár stromů u vody ve večerním slunci, tiché vlny rozlévající se měkce do písku za měsíčné noci nebo časného rána — a maluje je obdivuhodně; jak, se neptejte, on svým plátnem své tajemství neprozradí, ale věru jakoby ani ne štětcem, spíš jen citem a vůlí!

Abbey má tu svého „Hamleta“, tu rudou tragickou symfonii, která už před dvěma lety ve Vídni zabíjela všechno okolo sebe — a zabíjí i tady dnes. To je veliké dílo, na jeho dojem je příliš chuda moje fraseologie.

Whistler, James Mc. Neil, vystavuje jednu věc 30 let starou: Symfonii v bílé, dámu před zrcadlem. Bílá barva převládá, vedle ji podškrtují a zpívají modrá a červená, vása, květiny, vějíř. Je to jednoduché a krásné na vždy, a tehdy byl to zázrak odvahy a samostatnosti: malovat světle a barevně, když všichni kolem malovali hnědě a černě! — Teď, pravda, maluje světle a barevně každý — a hnědě a černě maluje dneska zas Whistler! Dva své nové portrety tituluje

FR. KUPKA.
»TO JEST ČLOVĚK!«

„Hnědá a zlatá“, „Perlet a stříbro“ — ale nevěřte jeho názvům jsou jen hnědé monochromní. Ale což barva, něco jiného jim dodává ceny, a to je pojmání, Whistler zná tajemství, jak dostat na plátno ne prostou hmotnou podobu svého modelu, ale samu essenci jeho ducha a půvabu — a všechno ostatní dá vám ještě nádavkem. Ostatně, k charakterisování jeho velikosti nestačí tři, čtyři originály, které znám; snad že se mi svým časem udá seznati jeho dílo důkladněji, a tím i příležitost promluvit o něm šir a s větším oprávněním. —

Zbývalo by promluvit ještě o kreslířích a snad i o sochařství — ale tady mne už obzvlášt' zarazí nutnost vytasiti se zase s celou serií jmen, která čtenáři ničeho neříkají. Jmenuji raděj jen známé: z kreslířů je to Ch. D. Gibson a Pennell, milenec architektur a starých katedrál, v leptané rytině zas Pennell a Whistler, stejně aristokratický a raffinovaný tady jako v olejomalbě. —

Vidíte, že si Američané, až dosud bez tradic, k nim jistě pomohou záhy. Hned v sousedství národ, který měl nejkrásnější a nejstarší umělecké tradice světa, dělá miň utěšený dojem. Jsou to Japonci. Tři sály, které vyplňují, ukazují nám domácí školu, pokračovatele starých tradic, v rozhodném úpadku; ruční, skoro opičí šikovnost u vedení štětce ještě zbyla, ale velký styl je dávno pryč a vkus se už také valně odstěhoval za ním. Dva, tři kousky si přec ovšem vyberete: velkého tigra, ptáky v bouři, krajinu v dešti.

Druhá škola odhodila docela tradice domácí a šla se učit do Evropy zacházet s olejovými barvami a malovat „po našemu“. Až dosud jsou výsledky prasmutné: svou původnost ztratili a tomu, co umíme v Evropě, se nenaučili, ba nezbuzují ani mnoho naděje, že se na této cestě kdy dál dostanou. Ostatně, dělat proroka je nejisté métier všude, i v umění — a kdo ví, s čím se přihlásí Japonsko za deset let!

Miloš Jiránek.

ZE III. VÝSTAVY
SPOLKU »MANES.«

ZPRÁVY A POZNÁMKY. — TRETÍ VÝSTAVA SPOLKU »MANES« v Novoměstských sálech ve Vodičkově ulici v Praze, zahájena 14. října t. r. o 11. hodině dopolední. Dopoledne přístupna byla zvaným hostům, odpůldne pak širší veřejnosti. Ve výstavním sále, upraveném architektem J. Kotěrou vystavují mimo F. Bílka, který zastoupen kolekcí: M. Aleš, R. Bém, J. Beneš, A. Boudová, Z. Braunerová, J. Dědina, H. Emíngrová, F. Fromek, J. Honza, A. Hudeček, A. Kalvoda, V. Knížková, F. Kupka, P. Nováček, J. Panuška, J. Preisler, V. Preissig, J. Rada, A. Slavíček, St. Sucharda, L. Šaloun, F. Šimon, J. Špillar, K. Špillar, M. Švabinský, J. Úprka, Z. Vorlova, V. Županský. Celkem 29 autorů zastoupeno 139 pracemi. — Je to po třetí, co družina mladých výtvarníků veřejnosti prostě předkládá účet činnosti své vnitřní. Stalo se tak po zralém uvážení všech okolností úzce ohraničených poměrů našich. Spolek Manes, který vždy pracoval o povznesení uměleckého života našeho, o povznesení umění samého i zájmu o umění, podniká zde obtěžkací zkoušku trpělivosti s našimi poměry. Sklamán ve vydávání svého uměleckého časopisu „Vol. Sm.“, který s obětavostí nevšední a nákladem velikým vydává po celé 4 roky, dobu to, jakou nedovedl přežiti ani časopis favorisovaných kruhů umělectva vídeňsko-německého, pouští se znova v podnik rozpočtený na obnosy nemalé, podniká jej, maje před sebou zkušenosti, kterých docílila „Jednota výtvarných umělců“ svými výstavami Brandtovou a Ruských umělců, které ač tak sympaticky přijímány a doporučovány, končily deficitem více než tisícizlatým. Výstavní výbor přísným výběrem prací zvedl umělecké niveau výstavy oproti výstavám u nás obvyklým, měl tentokráte i příležitost upravit místnost dle intencí svých, nešetřil nákladu, věnovaného úpravě sálu, přispůsobení celku, odpovídajícímu předmětům výstavním, jimž vhodného okolí zapotřebí jest, nedbal ani statistiky výše uvedených deficitů, jen aby poskytl příležitost ukázati jednou výstavu představám našim odpovídající! Podniknuto vše, co v moci spolku bylo, a předvedeno veřejnosti, a prostě očekává se nyní onen fakt, který bude tvořiti jen další bod statistiky porozumění naší veřejnosti pro poměry kulturní, umělecké. Od výsledku výstavy závisí činnost další. Nesnesitelné umělecké

poměry Rudolfské vehnaly umělce v boj proti tomuto, existuje stálá komise Jednoty výtvarných umělců a Manesa, snaží se o zřízení domu vlastního pro výstavy umělecké, zde podnikána i se strany Manesa zkouška, možno-li u nás počítati s porozuměním pro umění, možno-li na něm stavěti pro budoucnost lepší. Narazíme-li i dnes na nevšímavost kruhů širších, která u nás stává se typickou, nezbyde vážnějším pracovníkům našim než pracovat v ústraní a ponechat tiem, kteří to s uměleckou ctí svoji snesou, aby podniky rázu vánočních výstav demoralisovali dále to málo, co u nás stává, v odměnu majíce úspěch jednotlivce na úkor úspěchu uměleckého. Spolku nezbyde pak než dovolati se ciziny, té, která na poli umění tak často byla spravedlivou.

VEŠKERÉ REPRODUKCE V TOMTO čísle jsou ukázkou ze III. výstavy spolku „Manes“.

PROFESOR A REKTOR AKADEMIE umění p. V. J. Myslbek zakázal žáku svému účastenství na III. výstavě spolku „Manes“. — Týž žák spolu s druhým p. Wilfertem nejen že vystavoval na letošní výstavě v Rudolfině, ale byl i k tomu p. Myslbekem přímo vyzván. — Pan rektor by měl zde své stanovisko vyložit.

KOLEKTIVNÍ VÝSTAVY ČESKÉHO umění ve Vídni. Výstavu svých prací pořádají: Ant. Hudeček v Saloně Pisko

koncem října t. r., a Joža Úprka od 1. listopadu t. r. v Galerii Miethke. — Spolek „Manes“ pořádá kolektivní výstavu od 1. prosince ve Vídeňském domě umělců.

V MEZINÁRODNÍ SOUTĚŽI NA pomník cara Alexandra II. Osvoboditele, který nákladem 300.000 franků v Sofii postaven bude, došlo celkem 31 návrhů. Konkurence účastnili se sochaři francouzští, italští, ruští, bulharští a čeští. I. cena a zároveň provedení přisouzeno bylo sochaři Arnoldu Jochimu v Římě, z ostatních obdržel IV. cenu pražský sochař František Rous.

VYSLEDEK SOUTĚŽE UM. PRŮM. musea v Praze. K soutěži pro stojan na deštníky došlo 5 návrhů. I. a II. cena udělena nebyla, třetí cena přirčena návrhu p. V. Jeřábka, abs. um. průmysl. školy v Praze, kterou provedl p. J. Kálles, zámečník v Chrudimi. Práci se značkou „K.“ přirčeno uznání. — K soutěži na tobolku došlo 19 návrhů, I. cena přirčena práci, kterou navrhl a tepal p. I. Anýž, abs. um. prům. školy v Praze, II. cena práci dle návrhu J. Beneše, asist. prům. školy v Praze, tepal p. K. Lindauer v Praze, III. cena práci V. Šourka. V soutěži na sponu k pasu ze 23 návrhů I. cena přirčena práci F. Anýže, II. cena práci J. L. Němce a III. cena práci P. Nováčka, abs. um. prům. školy v Praze. — Veškeré práce vystaveny jsou do 15. listopadu v Rudolfinu.